

De liefste wens

Ander werk van Toon Tellegen

Theo Thijssenprijs 1997
Hendrik de Vriesprijs 2006
Constantijn Huygensprijs 2007

Misschien wisten zij alles (verzamelde dierenverhalen, 1995, 2007)
De trein naar Pavlovsk en Oostvoorne (verhalen en een gedicht, 2000, 2019)
Iedereen was er (meer verzamelde dierenverhalen, 2009)
De optocht (gedicht, 2012, 2016)
Een vorig leven (roman, 2015)
De seringboom (roman, 2018)
Een van ons zal omkijken (verzamelde gedichten, 2019)
Ze wisten er meer van (dierenromans, 2020)
God onder de mensen (verhalen, 2021)
Tot de winter er op volgt (gedichten, 2021)
De hele tijd (dierenverhaal, 2021)
De egel, dat ben ik (dierenverhalen, 2021)

Toon Tellegen

De liefste wens

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2022

Copyright tekst © 2022 Toon Tellegen
Voor overname kunt u zich wenden tot Em. Querido's
Uitgeverij BV, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslag Brigitte Slangen
Omslagbeeld Mance Post/Literatuurmuseum
Foto auteur Patricia de Groot

ISBN 978 90 214 0746 3 / NUR 301
www.querido.nl

Inhoud

Het aardvarken	7	De marter	69
De aardworm	9	De mier	71
De beer	11	De moerhaas	74
De bladluis	13	De mol	76
De bunzing	16	Het mormeldier	78
De das	20	De mossel	80
De dromedaris	22	De muis	82
De duizendpoot	24	De mus	85
De eekhoorn	27	De narwal	87
De eendagsvlieg	29	De neushoorn	90
De egel	30	Het nijlpaard	92
Het everzwijn	33	De olifant	95
De giraf	35	Het pantoffeldiertje	98
De gloeiworm	37	De reiger	100
De hagedis	39	De relmuis	102
De hommel	41	De rups	104
De horzel	43	De schildpad	106
De inktvis	45	Het schrijvertje	108
De kakkerlak	47	De secretarisvogel	110
De kever	50	De slak	112
De kikker	52	De spin	114
De klipdas	54	De spitsmuis	117
De kraai	57	De sprinkhaan	119
De kreeft	59	Het stekelvarken	121
De krekkel	61	De struisvogel	123
De kwal	63	De termiet	126
De luitaard	65	De tor	128
De mammoet	67	De uil	130

Het vuurvliegje 132
De walvis 134
De wasbeer 136
De wezel 138

De woelmuis 141
Het wrattenzwijn 144
De zwaan 146

Op een dag liep het aardvarken langs de rand van het bos, tussen varens en kreupelhout door, langs dicht struikgewas.

Hij bleef staan, wreef in zijn voorpoten en dacht: hier is vast nog nooit iemand geweest.

Het aardvarken

Hij knikte en baande zich een weg het struikgewas in. Hij duwde een paar stekelige takken van zich af en dacht: weet je wat ik nu ben? Een ontdekkingsreiziger!

Het was altijd al zijn liefste wens om dat te zijn.

Hij gaf de struiken die hij tegenkwam namen. Dat hoorde zo als je op ontdekkingsreis was. 'Dit is voortaan varkensdistel,' zei hij, 'en dit aardnetel.'

Hij snoof wonderbaarlijke geuren op, die nog nooit iemand had geroken, en was benieuwd wat hij allemaal nog meer zou ontdekken. Maar dat kun je van tevoren niet weten, dacht hij. Anders is het geen ontdekkingsreis.

Algauw kon hij niet verder komen, het struikgewas was te dicht en zat vol doornen, die in zijn vel bleven zitten en pijn deden. Pijn is onmisbaar op een ontdekkingsreis, meende hij. Zonder pijn ontdek je niets.

Hij stond in een struik die leek op een braamstruik. Hij noemde hem een stoppeldoorn. De takken slingerden zich om hem heen, er zaten kleine blauwe vruchten aan, die hij stoppels noemde.

Ik heb het niet makkelijk, vond hij. Wat ik nu onderga is een ontbering.

Maar ontberingen hoorden ook bij een ontdekkingsreis, anders was het een uitstapje, en hij hield niet van uitstapjes.

Plotseling hoorde hij een stem: 'Hallo aardvarken! Wat gezellig. Wat doe jij hier?'

Het was de krekkel, die uit een opening in de stoppeldoorn tevoorschijn kwam.

Het aardvarken schrok, wist zo gauw geen goed antwoord te bedenken en mompelde: 'Ik ben op ontdekkingsreis.'

'Wat bijzonder!' zei de krekkel. 'Ik maak een ommetje. Het is hier zo mooi. Ik kom hier elke dag.'

Het aardvarken zei niets. Hij wou dat hij die ochtend was thuisgebleven. Er was daar genoeg te ontdekken en hij kwam er nooit iemand tegen...

Hij kroop langzaam naar achteren, het struikgewas uit, terwijl de krekkel verder liep en nog een paar keer zei: 'Wat is het hier toch mooi!'

Een ommetje, dacht het aardvarken, hij maakt een ommetje...

Hij ging naar huis en nam zich voor de volgende dag naar zee te gaan. Daar was hij nog nooit geweest. Er zou vast nog heel veel te ontdekken zijn, misschien zelfs wel een onbewoond eiland. Dat zou hij Aardvarkensland noemen. Hij zou daar gaan wonen, en als de dieren hem zouden zoeken, zouden ze hem niet vinden. Op het strand van dat eiland zou hij een groot bord zetten met TE LAAT, voor het geval iemand anders dacht dat hij het had ontdekt.

De aardworm zat in zijn luie stoel onder de grond en dacht aan de mol, zag hem voor zich in de donkere gang naast zijn kamer.

Ik wou dat je nu zonder te kloppen binnenkwam, mol, dacht hij, naar me toe sloop, je handen over mijn ogen legde en zei: 'Drie keer raden wie ik ben.'

De aardworm

Dan zou ik rechtop gaan zitten en zeggen: 'Even denken, hoor... ik denk... wacht eens even... ja... ik denk dat je de giraf bent.'

'De giraf!' roep jij. 'Hoe kun je nou denken dat ik de giraf ben?'

'Nou ja, ik weet het niet. Dan de uil...'

'De uil! Welja! Zeker de grond in gevlogen, loodrecht naar beneden!'

Dan denk ik heel diep na, ik neem de tijd daarvoor, en zeg: 'Nu weet ik het! Natuurlijk! Je bent de walvis!'

Dan spring jij op en roept: 'De walvis... ik... met baleinen en een fontein, ik ben van alles voorzien, de oceaan om me heen, kijk maar.' Je slaat je op je knieën van het lachen.

Dan kijk ik en zie jou en zeg: 'De mol! Wat een verrassing! Nu zie ik het. Natuurlijk! Jij bent het! Hoe heb ik me zo kunnen vergissen...'

Dan moet ik ook lachen en drinken we thee en leunen tevreden achterover.

Na een tijdje zeg ik dan: 'Mol...'

'Ja.'

‘Zal ik je wat vertellen?’

‘Dat is goed.’

‘Niet boos worden.’

‘Hoe kan ik nou boos worden op jou?’

‘Ik wist wel dat jij het was, hoor.’

‘Ja...’ zeg jij, ‘en ik wist wel dat jij wist dat ik het was.’

Dan zitten we daar nog tot de ochtend, tot het boven de grond licht wordt, maar bij ons niet.

Dat zat de aardworm midden in de nacht te bedenken in zijn luie stoel onder de grond. Een onverwacht bezoek, dat was zijn liefste wens. Maar wel van de mol.

Eigenlijk, dacht de beer, terwijl hij kruimels van zijn mond veegde en achteroverleunde, is het mijn liefste wens om nooit meer taart te eten, nooit meer naar taart te verlangen en zelfs nooit meer aan taart te denken. Taart? Wat is dat? En als ze me dan uitleggen wat taart is, zeg ik: wil je het daar nooit meer over hebben?

De beer

Hij likte zijn lippen af en dacht: ik moet een eind maken aan dat eeuwige gedoe met taarten van me, taart voor, taart na, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat...

Hij legde zijn handen op zijn buik en viel in slaap, maar de gedachte aan dat einde achtervolgde hem in zijn dromen.

De volgende ochtend stond hij vroeg op en bakte vijf taarten. Het waren de grootste taarten die hij ooit had gebakken.

Toen ze waren afgekoeld, zette hij ze voor zijn huis in een cirkel om zich heen en zei: 'Nu is het afgelopen met jullie, horen jullie dat?'

De taarten zwegen. Er droop alleen wat honing langs hun flanken.

'Zenuwachtig, hè...' zei hij.

Hij nam een aanloop en schopte de eerste taart met een enorme trap over de bomen heen.

De taart belandde ver weg in zee, op de rug van de walvis, die zich afvroeg wie hem wilde verrassen. En ik ben niet eens jarig! dacht hij.

De beer nam een nieuwe aanloop en trapte ook de

tweede taart over de bomen heen. Die taart zeilde lange tijd hoog door de lucht en kwam ten slotte in de woestijn neer, naast de kameel, die verstoord opkeek en op zijn beurt de taart ook weer een trap gaf, want hij hield niet van taart, en hij hield er al helemaal niet van gestoord te worden. De taart viel in stukken uiteen en dwarrelde aan de andere kaart van de wereld neer, waar de koala en de buidelmuis de resten ervan opaten.

De beer had veel kracht gebruikt en trapte de derde taart niet verder dan de top van de eik, waar de olifant juist op het punt stond een danspas te maken. Hij viel samen met de taart naar beneden, maar de olifant viel iets harder, zodat hij even later onder de taart lag met een klont slagroom op zijn achterhoofd op de plaats waar anders altijd een buil verscheen.

De vierde taart vloog met een kalm vaartje door het open raam het huis van de muis in, die niet ver van de beer woonde, kwam daar tegen de kast aan en gleed naar de grond. De muis had hem over zijn hoofd zien komen en at hem op. Ik wou dat er vaker taarten naar binnen vlogen, dacht hij.

De vijfde taart stond er nog. Het was een honingtaart met sukade en rozijnen.

De beer nam weer een aanloop. Maar vlak voor de taart bleef hij staan.

In zijn innerlijk brak een verbeterde strijd los. Hij kende die strijd en hij wist wie er als overwinnaar uit tevoorschijn zou treden.

Nu wil ik écht nooit meer iets met taart te maken hebben, dacht hij even later.

Hij ging in het gras zitten en viel in slaap.

De liefste wens van de bladluis was zich nooit meer te schamen.

Hij zat in het donker in zijn kamer en dacht: op een keer ga ik heel gewoon, fluitend, met mijn handen in mijn zakken de deur uit. Koud, warm, regen, storm, het doet er niet toe.

Ik loop door het bos en iedereen die ik tegenkom groet me en ik groet terug: 'Hallo bladluis', 'Hé, hallo olifant!', 'Dag tor', 'Hoi everzwijn!', en als ze een praatje willen maken, maak ik een praatje met ze.

'Zeg, bladluis, heb jij nog wel eens wat van de muis gehoord?' vragen ze.

'Ja hoor, hij komt vaak bij me langs,' zeg ik dan, 'vanochtend nog, en hij wil morgen ook komen, zei hij, als ik het goedvind, hij belooft om dan niet zo lang te blijven, ook al zou hij heel graag de hele dag blijven, want ik heb zoveel te vertellen waar hij van opkijkt.'

De bladluis

'Ga jij ook naar het feest van de krekkel, bladluis?' vragen ze dan.

'Ik denk het wel, ik heb die dag nog tien andere feesten, maar ik denk wel dat ik ook even bij hem aanwip...'

'O, dat zal hij heel erg waarderen... dan zal zijn feest helemaal geslaagd zijn... Een feest zonder de bladluis is een saaie bedoening, dat zeggen we vaak onder elkaar.'

Dan knik ik en loop verder. Sommige dieren hollen me achterna en nodigen me bij hen thuis uit. Het liefst meteen.

‘Dat is goed,’ zeg ik, ‘als ik je daarmee een plezier doe.’

‘Ja, daar doe je me een zeer groot plezier mee.’

Ik ga met ze mee en ze hebben thee en taart voor me.

‘O, wat is het toch bijzonder dat je bij mij op bezoek komt, bladluis,’ zeggen ze, ‘nou is mijn dag helemaal goed. Door jouw komst schijnt de zon weer. Althans, in mijn hoofd.’

Dan haal ik mijn schouders op en zeg dat ik nog wel een stuk van hun taart wil.

‘Natuurlijk, bladluis, natuurlijk! Neem zoveel als je wilt! Smul maar. Dat heb je verdiend.’

Andere dieren staan buiten te wachten om me mee naar hun huis te nemen. Ze hebben kasten vol honing en andere zoetigheden, die ze speciaal voor mij apart hebben gezet, en ze willen me van alles vertellen wat ze op hun hart hebben en aan niemand anders kwijt kunnen.

Er ontstaan vechtpartijen, want iedereen wil dat ik eerst met hen meega.

‘Niet allemaal tegelijk,’ zeg ik.

‘Nee, niet allemaal tegelijk!’ roepen ze. Ze vinden dat zulke mooie woorden dat ze ze wel tien keer achter elkaar zeggen. Niet allemaal tegelijk, niet allemaal tegelijk...

Ik baan me een weg tussen hen door, fluitend, met mijn handen in mijn zakken, terwijl zij zingen: ‘Hij komt bij mij en ook bij mij, maar niet bij allemaal tegelijk...’

‘Zo is het wel genoeg,’ zeg ik.

‘Wat zegt hij?’ vragen ze elkaar.

‘Hij zegt dat het zo wel genoeg is.’

‘Wat is zo wel genoeg?’

‘Ik weet het niet.’

‘O, hij zegt altijd zulke bijzondere dingen...’

‘Ja, ik bewaar ze thuis.’

‘Wat bewaar je thuis?’

‘De bijzondere dingen die hij zegt. Ik schrijf ze op. Ik lees ze ’s avonds altijd aan mezelf voor. Dan slaap ik heerlijk. Vanavond inslapen met “niet allemaal tegelijk”, wat een vooruitzicht!’

Ze vallen op hun knieën.

En tussen de geknielde olifant, de geknielde beer, de geknielde tor, de geknielde mier en alle andere geknielde dieren door baan ik me een weg naar het midden van het bos, waar ik elke dag bij zonsondergang met de mij kenmerkende bescheidenheid hun toejuichingen wegwuif en luister naar de hymne ‘Niet allemaal tegelijk’, die ze spontaan voor me zingen.

Zo dacht de bladluis op een ochtend in zijn kamer achter zijn gesloten gordijnen. Hij was vuurrood geworden en zijn schaamte leek zich wel over hem heen te buigen, hem op te tillen en hem bulderend van het lachen aan te kijken. Zo, zit je je weer van alles in je hoofd te halen, bladluisje...

Hij kroop onder zijn bed, hoestte van het stof dat daar lag en wist dat zijn liefste wens nooit, maar dan ook nooit in vervulling zou gaan. Zelfs geen flintertje ervan.

De bunzing maakte elke ochtend een wandeling door het bos en bleef dan altijd even voor de etalage van de winkel van de sprinkhaan staan. Hij keek naar wat er te koop was en vooral naar de dieren die tevreden naar buiten kwamen met stoelen, borstels, taarten, jassen, kasten en nog veel meer.

Hij had zelf nooit iets nodig, maar hij was wel jaloers op de sprinkhaan, die handenwrijvend achter zijn toonbank stond en altijd alles in voorraad had wat de dieren wilden kopen.

Waarom begin ik geen winkel, dacht hij, dan komen ze ook naar mij toe... 'Waar ga jij heen?' hoorde hij ze al zeggen. 'Naar de winkel van de bunzing... ik heb weer wat nodig...' 'Ik ook!'

Hij bouwde een winkel onder de linde, niet ver van de winkel van de sprinkhaan, zodat de dieren bij hem terecht konden als de sprinkhaan gesloten was of als ze

De bunzing

dachten: weet je wat, ik ga eerst bij de bunzing kijken, die heeft altijd zulke bijzondere aanbiedingen...

Het werd een echte winkel, met een etalage waarop met grote letters ALLES, MAAR DAN OOK ALLES TE KOOP stond, met een bel die rinkelde als de deur opening, een lange, glimmende toonbank, hoge kasten met tientallen planken en een huis erachter waarin hij woonde.

Maar toen de winkel klaar was, had de bunzing nog

niets te koop. Voorraden, dacht hij, hoe kom ik dááaraan...

Hij begreep dat hij dat niet aan de sprinkhaan kon vragen.

Hij stond achter zijn schone toonbank voor zijn lege kasten en zag de dieren door de lege etalage naar binnen gluren en weer doorlopen. Ik moet iets bijzonders te koop hebben, dacht hij, iets wat nergens anders te krijgen is. Maar wat?

Mijn winterjas! dacht hij toen. Hij had een lange, dikke, heel warme winterjas. Niemand had zo'n jas.

Het was in het begin van de herfst en nog niet koud, en die jas was het mooiste wat hij bezat. Hij haalde hem uit de kast in zijn huis en hing hem in de etalage, met een klein bordje erop: AANBIEDING.

Algauw stapte de eerste klant de winkel in. Nu gaat mijn liefste wens in vervulling, dacht de bunzing.

Het was de krekel. 'Die jas, eh, bunzing...' zei hij.

'Die jas in de etalage?' zei de bunzing. 'Dat is een goede keuze, krekel. Die is toevallig in de aanbieding. Maar heb je misschien eerst trek in een kopje thee? Die jas kan wel even wachten.'

De bunzing hield van gezelligheid en vond dat hij daar veel aan tekortkwam.

'Dat is goed,' zei de krekel.

Ze gingen de kamer van de bunzing in en dronken thee.

Het was een gezellige ochtend, en toen de krekel wegging was hij vergeten dat hij de jas wilde kopen.

Niet lang daarna kwam er een nieuwe klant, die de jas ook wilde kopen.

Het was de neushoorn.

Nu zei de bunzing: 'Je bedoelt die jas in de etalage? He-las, neushoorn, die is al besteld.'

Toen de neushoorn zonder iets te zeggen de winkel uit was gegaan, dacht de bunzing: wil ik mijn jas eigenlijk wel verkopen? Als het straks koud wordt, wat moet ik dan aan, moet ik dan soms naar de sprinkhaan gaan en een jas bij hem kopen?

Het werd steeds drukker en de bunzing merkte dat hij telkens iets verzon waardoor hij de jas niet hoefde te verkopen.

Tegen het nijlpaard zei hij dat hij de jas net gestoomd had en dat hij in de etalage hing om van het stomen te herstellen. Tegen andere klanten zei hij dat de jas nog versteld moest worden, dat het de verkeerde maat was, dat er een muts bij hoorde, die hij nog niet had, en dat de klant een andere keer moest terugkomen en dan misschien meer geluk had...

Hij zag hoe teleurgesteld zijn klanten waren als ze zijn winkel uit gingen. Maar iets anders had hij niet en hij durfde niet te zeggen dat de jas niet te koop was. Hij was bang dat ze boos zouden worden of hem zouden uitlachen. 'Noem je dát een winkel...'

Weet je wat? dacht hij aan het eind van de middag. Ik koop hem zelf!

Hij kroop in de etalage, haalde het bordje met AANBIEDING weg en verving het door een bordje met VERKOCHT.

Ik laat hem wel hangen tot ik hem nodig heb, dacht hij.

Na die dag kwamen er geen klanten meer, en na een paar weken besloot de bunzing zijn winkel helemaal te sluiten.

Hij hing gordijnen voor de etalage en timmerde voor alle zekerheid een bordje op zijn deur met NIETS TE KOOP.

Wat nu? dacht hij.

Het was de eerste koude dag van het jaar. Hij haalde zijn jas uit de etalage, trok hem aan en ging een eindje wandelen. Wat ben ik blij dat ik hem niet verkocht heb! dacht hij, en hij knikte vriendelijk naar de dieren die hij tegenkwam en die met spijt naar zijn jas keken, die ze allemaal hadden willen kopen.